

สถาบันของสหภาพยุโรป (Institutions of the European Union)
สหภาพยุโรปและการลงทุนในต่างประเทศ (The EU and Foreign Investment)
ศาลอาญาระหว่างประเทศ (The International Criminal Court)
สหภาพยุโรปและองค์การการค้าโลก (The EU and WTO)

จัดทำโดย

๑. นายศิริชัย ศิริชื่นวิจิตร
๒. นางสาวมยุรี จามิกรานนท์
๓. นางวรรณุช ภูวรักษ์
๔. นายวิศณุกร แทนรินทร์
๕. นางสาวกฤษฏีกา ช่วยพั่ง

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร “กฎหมายประชาคมยุโรป”

ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

ระหว่างวันที่ ๑๕ ถึง ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา	๒
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๓
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒ การศึกษาเปรียบเทียบ	
๒.๑ สถาบันของสหภาพยุโรป (Institutions of the European Union)	๔
๒.๒ สหภาพยุโรปและการลงทุนในต่างประเทศ (The EU and Foreign Investment)	๑๑
๒.๓ ศาลอาญาระหว่างประเทศ (The International Criminal Court)	๑๔
๒.๔ สหภาพยุโรปและองค์การการค้าโลก (The EU and WTO)	๑๙
บทที่ ๓ วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบ	๒๔
บทที่ ๔ แนวทางแก้ไขปัญหา และการประยุกต์ข้อดีข้อเสีย	๒๙
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๑

บทที่ ๑

บทนำ

สหภาพยุโรปเป็นการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดและก้าวหน้าที่สุดในโลก เพราะมีลักษณะเป็นองค์กรที่มีสถาบันสำหรับขับเคลื่อนและปฏิบัติหน้าที่ที่มีสถานะเป็นอิสระเหนือรัฐสมาชิก (Supranational Cooperation) ในด้านเศรษฐกิจสหภาพยุโรปมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP สูงที่สุดในโลก เป็นตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงิน และผู้ลงทุนในต่างประเทศที่สำคัญ รวมทั้งมีบริษัทข้ามชาติเป็นจำนวนมากที่สุด

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับสหภาพยุโรปเนื่องจากเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งและเป็นตลาดขนาดใหญ่ด้วยจำนวนประชากรกว่าห้าร้อยล้านคนและเป็นภูมิภาคที่มีอำนาจซื้อสูงที่สุดในโลก ทั้งยังมีบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศร่วมกับองค์การสหประชาชาติ สหภาพยุโรปจึงมีอำนาจในการต่อรองสูงและเป็นผู้กำหนดทิศทางในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงเป็นผู้นำในด้านกฎระเบียบและนโยบายทั้งด้านการค้าและที่ใช้การค้าที่สำคัญของโลก ส่วนสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับประเทศไทยในฐานะที่เป็นหุ้นส่วนสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นจุดร่วมว่าประเทศไทยและสหภาพยุโรปต่างยึดมั่นในคุณค่าประชาธิปไตย ระบบการค้าเสรี และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ในมุมมองของสหภาพยุโรปประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว วัฒนธรรม มีการปกครองแบบประชาธิปไตย และสามารถเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community) และสามารถเป็นหุ้นส่วนสำคัญของสหภาพยุโรปทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในส่วนของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้เปิด สำนักงานใหม่ที่กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ เพื่อชักจูงและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย รัสเซีย และเน้นการส่งเสริมและให้ข้อมูลแก่นักธุรกิจไทยที่ประสงค์จะลงทุนในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกด้วย

นอกจากนี้ สหภาพยุโรปยังมีบทบาทที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนและต่อต้านการก่ออาชญากรรมรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อมวลมนุษยชาติ โดยประเทศส่วนใหญ่ได้ให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute) และยอมรับเขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศในการพิจารณาคดีอาญาร้ายแรงบางประเภทที่เกิดขึ้นในประเทศของตน ได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ อาชญากรรมสงคราม และการใช้กองกำลังโจมตี ศาลอาญาระหว่างประเทศมีที่ทำการอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์

ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสถาบันของสหภาพยุโรป การลงทุนในต่างประเทศของสหภาพยุโรป ความสัมพันธ์ของสหภาพยุโรปกับองค์การการค้าโลก รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกในการดำเนินงานของสหภาพยุโรป การค้าและการลงทุนของสหภาพยุโรปซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งที่สุดในโลก เพื่อนำมาเปรียบเทียบและปรับใช้กับระบบเศรษฐกิจของไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนทราบถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีและโครงสร้างของศาลอาญาระหว่างประเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรมเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศต่อไป

๑.๑ สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสหภาพยุโรปเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศในทวีปยุโรปที่ยินยอมสละอำนาจอธิปไตยบางประการให้แก่สหภาพยุโรปโดยมีวัตถุประสงค์คือความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสมาชิก จึงมีข้อควรศึกษาเกี่ยวกับสถาบันต่างๆของสหภาพยุโรปที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนสหภาพยุโรป และมีอำนาจเหนือรัฐบาลของประเทศสมาชิก ตลอดจนมุมมองและปัญหาทางกฎหมายของสหภาพยุโรปในเวทีการค้าและการลงทุนในต่างประเทศด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อทราบถึงกลไกการดำเนินงานของสหภาพยุโรปผ่านสถาบันต่างๆของสหภาพยุโรป เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑.๒.๒ เพื่อทราบถึงแนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในต่างประเทศของสหภาพยุโรป และปัญหาทางกฎหมายในการจัดทำสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนของสหภาพยุโรปกับประเทศที่สาม

๑.๒.๓ เพื่อทราบถึงแนวคิดและบทบาทของสหภาพยุโรปในเวทีองค์การการค้าโลก

๑.๒.๔ เพื่อทราบความเป็นมา อำนาจในการพิจารณาคดี และโครงสร้างของศาลอาญาระหว่างประเทศ

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

ศึกษากลไกการดำเนินงานของสหภาพยุโรป และแนวคิดทางกฎหมายของสหภาพยุโรป เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าและการลงทุน และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมถึงโครงสร้างของศาลอาญาระหว่างประเทศอย่างกว้างๆ โดยไม่รวมถึงรายละเอียดในขั้นตอนของการดำเนินคดี การคุ้มครองพยาน และการมีส่วนร่วมของผู้เสียหาย

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อปรับใช้กับประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อประเมินทิศทางการเป็นไปได้ในการพัฒนารูปแบบการรวมตัวของกลุ่มประเทศสมาชิก และเป็นแนวทางในการเจรจาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยหรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศที่สาม ตลอดจนเป็นข้อมูลในการตัดสินใจขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้สัตยาบันยอมรับเขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศในโอกาสต่อไป

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ ๒

การศึกษาเปรียบเทียบ

ประเทศไทยเห็นว่าสหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากในประชาคมโลก โดยเฉพาะบทบาทในการพัฒนาระบบการเมืองระหว่างประเทศไปสู่หลายขั้ว (Multipolar World) ประเทศไทยและสหภาพยุโรปได้มีความร่วมมือด้านความมั่นคงในหลายๆมิติ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การลักลอบค้ามนุษย์ ส่วนทางด้านเศรษฐกิจประเทศไทยได้พยายามปรับบทบาทและกลยุทธ์ให้มีความสอดคล้องและเสริมสร้างความใกล้ชิดกับสหภาพยุโรปเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนซึ่งจะก่อให้เกิดการถ่ายเทเม็ดเงินและเทคโนโลยีเข้ามายังประเทศไทยและเพิ่มความสะดวกแก่นักลงทุนไทยที่กำลังลงทุนหรือสนใจที่จะลงทุนในสหภาพยุโรป โดยในบทที่ ๒ นี้จะได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันต่างๆของสหภาพยุโรป การลงทุนในต่างประเทศของสหภาพยุโรป ศาลอาญาระหว่างประเทศ และสหภาพยุโรปกับองค์การการค้าโลก ตามลำดับ

๒.๑ สถาบันของสหภาพยุโรป (Institutions of the European Union)

สหภาพยุโรปเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง ประกอบด้วยรัฐสมาชิก ๒๘ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย โครเอเชีย ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร ภายใต้หลักการ ๓ Pillars คือ กิจการภายใน นโยบายความมั่นคงและการต่างประเทศ และกระบวนการยุติธรรม สหภาพยุโรปได้แบ่งโครงสร้างหลักออกเป็น ๗ องค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมาธิการยุโรป สภายุโรป สภาผู้แทนราษฎร สภารัฐมนตรียุโรป ศาลยุติธรรมสหภาพยุโรป ธนาคารกลางสหภาพยุโรป และศาลผู้ชำระบัญชี โดยแต่ละองค์กรจะมีบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกัน ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

๒.๑.๑ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) เป็นสถาบันฝ่ายบริหารของสหภาพยุโรป ผู้บริหารประกอบด้วยองค์คณะกรรมาธิการ (College of Commissioners เทียบเท่าคณะรัฐมนตรี) รวม ๒๘ คน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และได้รับการแต่งตั้งโดยคณะมนตรีและสภายุโรป มีหน่วยงานสังกัดคณะกรรมาธิการยุโรปจำนวน ๒๔ หน่วยงาน (Directorate-General หรือ Office เทียบเท่ากระทรวง) และมีข้าราชการประจำ (เจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ ล่าม นักแปล ผู้ช่วย ฯลฯ) รวมประมาณ ๒๕,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงบรัสเซลส์ มีบทบาทหลัก ๓ ประการ ได้แก่

๑) Monitor of integration เป็นผู้เสนอร่างกฎหมายและเป็นผู้ดำเนินการในการออกเป็นกฎหมายในระดับประชาคม (community law) ต่อไป โดยกฎหมายที่เสนอจะผ่านการพิจารณาจากสภายุโรปและคณะมนตรี และสามารถนำไปบังคับใช้ภายในประเทศสมาชิกได้โดยตรงกรณีเป็น Regulations และสามารถนำไปปรับเป็นร่างกฎหมายภายในแต่ละประเทศสมาชิกกรณีเป็น Directives

๒) Guardian of the Treaties เป็นผู้ตรวจสอบว่า กฎหมายต่างๆ ของสหภาพยุโรป ได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมในประเทศสมาชิก โดยหากมีการละเมิดจะเป็นผู้ดำเนิน มาตรการได้ทั้งกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกและบริษัทเอกชนเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายของประชาคม เช่น ในกรณีการสอบสวนการละเมิดกฎหมายการแข่งขันของสายการบิน เป็นต้น

๓) Executive Body of the European Union เป็นผู้ดำเนินนโยบายร่วมต่างๆ ของ สหภาพยุโรป เป็นตัวแทนของสหภาพยุโรปในประเทศต่างๆ ร่วมกับคณะมนตรี (EU Delegation ประจำ ประเทศต่างๆ) ควบคุมงบประมาณ สหภาพยุโรป มีอำนาจการตัดสินใจที่สำคัญในด้านเกษตร การค้า และนโยบายด้านการแข่งขัน การเจรจาการค้าและความร่วมมือกับประเทศที่สาม เป็นต้น

๒.๑.๒ สภายุโรป (European Parliament) มีบทบาทหลักคือทำหน้าที่ร่วมกับคณะมนตรี ในการกลั่นกรองและพิจารณากฎหมายในด้านที่สนธิสัญญาให้อำนาจ ในบางเรื่องสภายุโรปจะมีบทบาทเพียง ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเท่านั้น อย่างไรก็ตาม คณะมนตรีและคณะกรรมการยุโรปจะรับฟังข้อคิดเห็น ของสภายุโรปตามหลักประชาธิปไตย

สมาชิกสภายุโรป (Member of Parliament: MEP) ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากพลเมือง ในแต่ละประเทศสมาชิก โดยจำนวนสมาชิกสภายุโรปในแต่ละประเทศสมาชิกค้ำถึงจำนวนประชากร ปัจจุบันมีสมาชิกสภายุโรปทั้งหมด ๗๓๖ คน (ประเทศที่มีสมาชิกสภายุโรปมากที่สุด คือ เยอรมนี มี ๙๙ คน)

สมาชิกสภายุโรปมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี (การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นในเดือน กรกฎาคม ๒๐๑๔) ทั้งนี้ สมาชิกสภายุโรปจะเพิ่มเป็น ๗๕๑ คน ตามสนธิสัญญาลิสบอน

กลุ่มการเมืองที่มีเสียงข้างมากจากผลการเลือกตั้งครั้งที่แล้วเมื่อ เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๙ เรียงตามลำดับ ดังนี้

๑) EPP: Group of the European People's Party (Christian Democrats) (พรรค อนุรักษ์นิยม) ๒๖๕ เสียง

๒) S & D: Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament (พรรคสังคมนิยม) ๑๘๔ เสียง

๓) ALDE: Group of the Alliance of Liberals and Democrats for Europe (พรรคเสรีนิยม) ๘๔ เสียง

๔) GREENS/EFA: Group of the Greens/European Free Alliance ๕๕ เสียง

๕) ECR: European Conservatives and Reformists Group ๕๕ เสียง

๖) GUE/NEL : Confederal Group of the European United - Left Nordic Green Left (พรรคคอมมิวนิสต์และฝ่ายซ้าย) ๓๕ เสียง

๗) EFD: Europe of Freedom and Democracy Group ๓๒ เสียง

๘) NA: Non-attached ๒๖ เสียง

สภายุโรปจะมีการประชุมคณะกรรมการ (Committee meetings) ซึ่งมีทั้งหมด ๒๐ คณะ และการประชุมเต็มคณะ (Plenary session) ทุกเดือน (ยกเว้นช่วง summer break ในเดือนสิงหาคม) เพื่อให้ความเห็นและพิจารณาร่างกฎหมายต่างๆ รวมทั้งออกข้อมติ (Resolution) ในประเด็นสำคัญ อาทิ เรื่อง สถานการณ์ในพม่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าถึงยา รักษาโรคในประเทศกำลังพัฒนา การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งข้อมติเหล่านี้แม้ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย หรือมิใช่สิ่งที่ประเทศสมาชิก สหภาพยุโรป ต้องปฏิบัติตาม แต่สามารถเรียกร้องให้คณะกรรมการธิการยุโรปหรือคณะมนตรีมีท่าทีต่อประเด็นดังกล่าวได้

นอกจากสภายุโรปจะมีหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายแล้ว ยังมีหน้าที่ในการอนุมัติงบประมาณ การรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศของสหภาพยุโรปกับประเทศนอกกลุ่ม และการรับรองผู้ดำรงตำแหน่งใน คณะกรรมการธิการยุโรปอีกด้วย อย่างไรก็ตาม สภายุโรปแต่ไม่มีอำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย

กล่าวโดยสรุป สภายุโรปมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

- ๑) พิจารณาและรับรองกฎระเบียบของสหภาพยุโรปในสาขาที่ได้รับมอบหมายอำนาจ ตามที่ระบุในสนธิสัญญาลิสบอน โดยใช้อำนาจร่วมกับคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป
- ๒) อนุมัติงบประมาณของสหภาพยุโรปและชี้ขาดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นอย่างยิ่ง
- ๓) ตรวจสอบการทำงานของสถาบันต่างๆในสหภาพยุโรป
- ๔) ให้ความเห็นชอบข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น การรับสมาชิกใหม่ ความตกลงด้านการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศที่สาม

๒.๑.๓ สภาคณะมนตรียุโรป (European Council) ประกอบด้วยประมุขแห่งรัฐหรือประมุขแห่งรัฐบาลของรัฐสมาชิกของรัฐรวม ๒๘ คน มีการประชุมสุดยอดของประมุขแห่งรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิก สหภาพยุโรป โดยมีการประชุมคณะมนตรียุโรปอย่างเป็นทางการปีละ ๔ ครั้ง (ประธานคณะกรรมการธิการยุโรปเข้าร่วมการประชุมด้วยทุกครั้ง) โดยผู้นำสหภาพยุโรปจะร่วมกันตัดสินใจในประเด็นด้านนโยบายที่สำคัญต่อ สหภาพยุโรป และแม้ว่าผลการประชุมของคณะมนตรียุโรปจะไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย แต่ก็มีส่วนสำคัญอย่างมากในการกำหนดทิศทางและนโยบายทั้งกิจการภายใน ของสหภาพยุโรป และนโยบายต่างประเทศ และเป็นกรอบปฏิบัติให้กับสถาบันอื่นๆ ของสหภาพยุโรป

สนธิสัญญาลิสบอนได้ให้สถานะทางกฎหมายแก่คณะมนตรียุโรป และมีการสร้างตำแหน่งใหม่คือ ประธานสภาคณะมนตรียุโรป (President of the European Council) ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี ครั้ง และไม่เกิน ๒ สมัย ปัจจุบัน Mr. Herman Van Rompuy อดีตนายกรัฐมนตรีเบลเยียม ได้รับการเลือกตั้งโดยฉันทามติจากรัฐสมาชิกทั้ง ๒๗ ประเทศในขณะนั้น ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยเข้ารับหน้าที่พร้อมกับการมีผลใช้บังคับของสนธิสัญญาลิสบอน เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๙ (เริ่มปฏิบัติหน้าที่จริงตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๑๐)

หน้าที่หลักของประธานสภาคณะมนตรียุโรป มีดังนี้

- ๑) ทำหน้าที่ประธานในการประชุมคณะมนตรียุโรป (ที่ประชุมประมุขแห่งรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิก)

๒) ทำหน้าที่ผู้แทน สหภาพยุโรป ในระดับประมุขแห่งรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลในด้านนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคง อาทิ ในการประชุมผู้นำระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศอื่นๆ

๓) ทำหน้าที่ประธานในการประชุมผู้นำประเทศสมาชิกในเขตยูโร (Euro Summit)

๒.๑.๔ คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (the Council หรือ Council of Minister หรือ Council of the European Union) ประกอบด้วยผู้แทนของรัฐบาลของบรรดารัฐสมาชิกระดับรัฐมนตรีรวม ๒๘ คน มีการประชุมกันปีละ ๔ ครั้ง เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและงบประมาณร่วมกับสภายุโรป โดยเฉพาะการชี้ขาดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างยิ่ง

๒.๑.๕ ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union) ตั้งอยู่ที่ประเทศลักซ์เซมเบิร์ก ประกอบด้วย

๑) Court of Justice มีผู้พิพากษา ๒๘ คน และ Advocate General ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอีก ๙ คน มีอำนาจพิจารณาคดีที่สำคัญและคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของ General Court

๒) General Court มีผู้พิพากษา ๒๘ คน มีอำนาจพิจารณาคดีทั่วไปและคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของ Civil Service Tribunal

๓) Civil Service Tribunal มีผู้พิพากษา ๗ คน มีอำนาจพิจารณาคดีระหว่างพนักงานกับองค์กรต่างๆของสหภาพยุโรป

กล่าวโดยสรุป ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปมีอำนาจพิจารณาคดีดังต่อไปนี้

๑) รัฐสมาชิกฝ่าฝืนสนธิสัญญา (Infringement)

๒) สถาบันต่างๆของสหภาพยุโรปละเมิดกฎหมาย (Failure to Act)

๓) เพิกถอนระเบียบต่างๆของสหภาพยุโรปที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Annulment)

๔) ค่าเสียหายจากการทำละเมิดของพนักงานและสถาบันของสหภาพยุโรป

๕) ข้อพิพาทระหว่างพนักงานกับองค์กรต่างๆของสหภาพยุโรป

๒.๑.๖ ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) ตั้งอยู่เมืองแฟรงเฟิร์ต ประเทศเยอรมนี เป็นสถาบันหลักในการควบคุมดูแลระบบเศรษฐกิจและการเงินของสหภาพยุโรป

๒.๑.๗ ศาลผู้ตรวจสอบบัญชี (Court of Auditors) มีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสหภาพยุโรป

อนึ่ง สนธิสัญญาลิสบอนซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่

๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ กำหนดให้สร้าง

ตำแหน่งผู้บริหารชั้นใหม่ ๒ ตำแหน่ง คือ

๑) ประธานคณะมนตรียุโรป (President of the European Council) เทียบเท่าผู้นำรัฐบาลหรือประมุขแห่งรัฐ

๒) ผู้แทนระดับสูงของสหภาพยุโรปด้านการต่างประเทศและนโยบายความมั่นคง (the European Union High Representative for Foreign Affairs and Security Policy) เทียบเท่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ สหภาพยุโรป มีหน้าที่ดูแลเรื่องนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงที่มาจาก การตัดสินใจร่วมกันของประเทศสมาชิก และเป็นประธานในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิก แทนระบบ ที่ให้ ประเทศสมาชิกผลักดันเป็นประธานวาระละ ๖ เดือน โดยจะดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการการยุโรปอีก หนึ่ง ตำแหน่ง โดยกำกับดูแลงานภายใน คณะกรรมการการยุโรปที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยกเว้นการค้ำระหว่างประเทศ การขยายสมาชิกภาพของ สหภาพยุโรป และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ ซึ่งทำให้บุคคลที่รับหน้าที่นี้มีอำนาจหน้าที่ทั้งในคณะกรรมการการยุโรป และคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป ปัจจุบัน Baroness Catherine Ashton ชาวอังกฤษ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้แทนระดับสูงของสหภาพยุโรป ด้านการต่างประเทศ และนโยบายความมั่นคง คนแรก

อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิก สหภาพยุโรป ยังคงมีอำนาจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศและนโยบายด้านการทหาร และความมั่นคงเช่นเดิม โดยการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคล ทั้งพลเรือนและทหารแก่ สหภาพยุโรป เพื่อการดำเนินการด้านการป้องกันและความปลอดภัยร่วม (Common Security and Defence operations) ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของแต่ละประเทศสมาชิก

นอกจากนี้ สนธิสัญญาสิทธิสอนกำหนดให้มีการจัดตั้ง European External Action Service (EEAS) เพื่อทำหน้าที่เป็น “กระทรวงการต่างประเทศ” ของสหภาพยุโรป โดยมีการคัดสรรบุคลากรจากกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกและสถาบันอื่นๆ ของ สหภาพยุโรป มาปฏิบัติราชการเพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้แทนระดับสูงของ สหภาพยุโรป ด้านการต่างประเทศ EEAS เริ่มปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๑๑ โดยขึ้นตรงต่อ Baroness Ashton และดำเนินงานเป็นอิสระจากคณะกรรมการการยุโรปและคณะมนตรียุโรป โดยมีสำนักงานใหญ่ ณ กรุงบรัสเซลส์

การจัดตั้ง EEAS ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเรียกของสำนักงานคณะผู้แทน คณะกรรมการการยุโรป เป็นสำนักงานคณะผู้แทน สหภาพยุโรป โดยอยู่ภายใต้สังกัด EEAS เอกอัครราชทูต และหัวหน้าคณะผู้แทน สหภาพยุโรป ทำหน้าที่เป็นผู้แทน สหภาพยุโรป ในการดำเนินนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคงกับประเทศที่สาม

อำนาจหน้าที่ของ EEAS ได้แก่ ทำหน้าที่เป็นกระทรวงการต่างประเทศของ สหภาพยุโรป ในด้านนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคง และ รับผิดชอบในเรื่องการยุติความขัดแย้งระหว่างประเทศและการสร้างสันติภาพ ส่วนคณะกรรมการการยุโรปรับผิดชอบงานด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาพลังงาน การขยายสมาชิกภาพ และการค้ำระหว่างประเทศ

EEAS ภายใต้การนำของ Baroness Ashton ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านของ สหภาพยุโรป และความสัมพันธ์กับประเทศที่ สหภาพยุโรป มองว่ามีศักยภาพในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ อาทิ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน แอฟริกาใต้ และสาธารณรัฐเกาหลี โดย สหภาพยุโรป กำหนดให้ประเทศเหล่านี้เป็น “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” (strategic partners) นอกจากนี้ Baroness Ashton มีความสนใจจะขยายความร่วมมือกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในกรอบ ASEAN และ ASEAN Regional Forum (ARF)

สนธิสัญญาสิทธิสบอนเป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ให้พื้นฐานทางกฎหมายแก่ สหภาพยุโรป ในการดำเนินการด้านความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยมีการระบุอย่างชัดเจนว่า การลดและขจัดความยากจนในประเทศที่สามเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของนโยบายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สหภาพยุโรป อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายนี้ยังขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแต่ละประเทศสมาชิก สหภาพยุโรป เนื่องจากไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคง

สนธิสัญญาสิทธิสบอนให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยกำหนดว่าเป้าหมายหนึ่งของ สหภาพยุโรป ได้แก่ การพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของการปกป้องและพัฒนาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม โดยการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งภายใต้ต้นนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของ สหภาพยุโรป นอกจากนี้ สนธิสัญญาสิทธิสบอนยังระบุว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายหนึ่งของ สหภาพยุโรป ในการดำเนินการความสัมพันธ์กับประเทศที่สาม

สนธิสัญญาสิทธิสบอนได้กำหนดให้สภายุโรปมีบทบาทมากขึ้นเนื่องจากได้รับอำนาจมากขึ้นในการร่วมพิจารณาร่างกฎหมายของ สหภาพยุโรป เกือบทั้งหมด (ในกระบวนการ co-decision ร่วมกับคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป) เช่น เกษตรกรรม พลังงาน ความมั่นคง การตรวจคนเข้าเมือง ยุติธรรม มหาดไทย และสาธารณสุข สนธิสัญญาสิทธิสบอนยังกำหนดให้สภายุโรปต้องหารือกับรัฐสภาของประเทศสมาชิกเกี่ยวกับร่างกฎหมาย ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การทำงานของ สหภาพยุโรป มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และในขณะเดียวกันจะมีความคาดหวังจากสภายุโรปสูงขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภายุโรปจากเดิมจำนวน ๗๓๖ คน เป็นจำนวนไม่เกิน ๗๕๐ คน โดยแต่ละประเทศสมาชิกจะมีสมาชิกสภายุโรปได้สูงสุดไม่เกิน ๙๖ คน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างสหภาพยุโรป และ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเจริญก้าวหน้าร่วมกันของประเทศสมาชิกในด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม แล้วพบว่าสหภาพยุโรปกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีลักษณะแตกต่าง ที่สำคัญอยู่ที่กระบวนการรวมตัว ของประเทศสมาชิก กล่าวคือ สหภาพยุโรป นั้นมุ่งเน้นไปที่การรวมอำนาจอธิปไตยเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่กระบวนการรวมตัวกันขึ้นเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งเน้นไปที่หลักการในการไม่แทรกแซงและการเคารพในอธิปไตยของแต่ละประเทศสมาชิก

ดังนั้น จึง เป็นที่เข้าใจว่าการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจของ สหภาพยุโรป ที่มีกฎกติกาซึ่งรองรับด้วยกฎหมายที่เข้มงวด อันเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติและการบังคับใช้ประชาคมเศรษฐกิจดังกล่าวผ่านทางองค์กรวินิจัยสั่งการ องค์กรตรวจสอบติดตาม และองค์กรระงับข้อพิพาท คณะมนตรีและสภายุโรป คณะกรรมาธิการสหภาพ ยุโรป และศาลยุติธรรมของ สหภาพ ยุโรป ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขาดองค์กรที่จำเป็นในการตรวจสอบติดตามผลสัมฤทธิ์ของการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกระทรวงการเงิน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้จัดตั้งสำนักติดตามการรวมตัวของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขึ้นไว้แล้ว แต่การเริ่มใช้สำนักดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นที่ทราบ โดยทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงแตกต่างจาก สหภาพยุโรป ในเรื่องโครงสร้างองค์กรโดยทั่วไปและวิธีการดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการเป็นองค์กรเดียวกันของ สหภาพยุโรป ซึ่งเกิดผลสำเร็จได้ภายใต้กรอบทางกฎหมาย โดยความตกลงทั้งหมดในเรื่องการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจได้รับการปฏิบัติและบังคับใช้โดยทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการของประเทศในยุโรป สหภาพยุโรป และศาลยุติธรรม แห่งสหภาพยุโรป ตามลำดับ เพื่อให้มั่นใจว่าสิทธิที่มีในตลาดภายในกลุ่มเป็นประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกทั้งหมด นับตั้งแต่ประเทศสมาชิกในกลุ่ม สหภาพยุโรป ไปจนถึงประชาชนของประเทศนั้นๆ ถึงกระนั้น ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนก็มีองค์กรต่างๆ ภายใต้กรอบอาเซียน เพื่อดำเนินการ ในการ รวมตัวกันทางเศรษฐกิจ เช่น การประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ฯลฯ

อนึ่ง กฎบัตรยืนยันว่าหลักการพื้นฐานในการการตัดสินใจของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือและฉันทามติ ในกรณีที่ไม่สามารถมีความเห็นร่วมกันได้ ให้นำเรื่องเข้าสู่การประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อตัดสินว่าการตัดสินใจเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดจะสามารถทำได้อย่างไร (ข้อ ๒๐ ของกฎบัตร) ซึ่งเป็นการกลับไปสู่หลักการพื้นฐานของการปรึกษาหารือและฉันทามติ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าเป็นแนวทางที่เรียกว่า “วิถีอาเซียน ” นี้ แม้ว่าจะทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน แต่ก็มีแนวโน้มว่ากระบวนการตัดสินใจจะเป็นไปได้ช้าและบ่อยครั้งอาจไม่เป็นประโยชน์ ในทางกลับกันแม้ว่าแนวทางของ สหภาพยุโรป ไม่ค่อยมีแนวโน้มในการหลีกเลี่ยงข้อพิพาท แต่การตัดสินใจและการดำเนินการก็สามารถทำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ สหภาพยุโรปและการลงทุนในต่างประเทศ (The EU and Foreign Investment)

สหภาพยุโรปเป็นการรวมกลุ่มประเทศโดยมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและมุ่งที่จะพัฒนาด้านการค้าและการลงทุนร่วมกันทั้งในและนอกกลุ่มประเทศ ซึ่งนับเป็นผลดีต่อประเทศสมาชิกที่ส่วนใหญ่มีพื้นที่ไม่มากนักและมีทรัพยากรอย่างจำกัด สหภาพยุโรปจึงมีนโยบายร่วมกันด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ (External Relations) ซึ่งครอบคลุมถึงการลงทุนในต่างประเทศด้วย

การลงทุนระหว่างประเทศประกอบด้วยปัจจัยสองประการ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับนักลงทุน และปัจจัยเกี่ยวกับการลงทุน กล่าวคือ นักลงทุนจะต้องไม่ใช่พลเมืองของประเทศผู้รับการลงทุน และจะต้องมีการลงทุนโดยการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ดังนั้น ประเทศผู้รับการลงทุนจะต้องมีกลไกทางกฎหมายที่ทำให้การลงทุนนั้นได้รับการคุ้มครองและสามารถอยู่ในระบบเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ เมื่อเกิดข้อพิพาทเนื่องจากการลงทุนนั้น ประเทศผู้รับการลงทุนจะต้องยอมรับให้มีการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการได้ด้วย

โดยทั่วไปการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเป็นข้อตกลงที่อาศัยสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างรัฐ หรือระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายคือความร่วมมือระหว่างรัฐ

คู่สัญญาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การไหลเวียนของเงินทุน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้วทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในประเทศผู้รับการลงทุนที่กำลังพัฒนา

กรณีที่เกิดข้อพิพาทในการลงทุนระหว่างนักลงทุนกับประเทศผู้รับการลงทุน หากนักลงทุนต้องฟ้องคดีต่อศาลของประเทศผู้รับการลงทุนอาจทำให้เกิดความล่าช้าและยุ่งยากส่งผลเสียต่อกิจการที่ลงทุนและบรรยากาศในการลงทุนได้ ประเทศผู้รับการลงทุนจึงต้องจัดให้มีการการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ โดยนักลงทุนสามารถยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศได้โดยตรงตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศผู้รับการลงทุน โดยไม่ต้องนำคดีไปฟ้องศาลก่อน

สำหรับสหภาพยุโรป ภายหลังจากที่ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาลิสบอน อำนาจของสหภาพยุโรปในการใช้บังคับกฎหมายได้ครอบคลุมถึงเรื่องการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดใช้กฎเกณฑ์เดียวกันในการลงทุนกับประเทศที่สาม ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการค้าในตลาดร่วม ดังที่ปรากฏในมาตรา ๒๐๗ ของสนธิสัญญาว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของสหภาพยุโรป (Treaty on Functioning of the European Union : TFEU) ซึ่งกำหนดว่า นโยบายร่วมทางการค้าของสหภาพยุโรปจะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์เดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี ข้อตกลงเรื่องภาษีในการค้าขายสินค้าและบริการ เครื่องหมายการค้า การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ การใช้มาตรการเดียวกันในการเคลื่อนย้ายเสรี นโยบายการส่งออกและการป้องกันทางการค้า เช่น การทุ่มตลาด หรือการใช้การอุดหนุนสินค้าภายใน นโยบายร่วมกันทางการค้า เหล่านี้ถือเป็นหลักการและวัตถุประสงค์ของสหภาพยุโรป

สนธิสัญญาเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศที่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปลงนามไปแล้วก่อนสนธิสัญญาลิสบอนมีผลบังคับใช้ ยังมีผลบังคับใช้ต่อไปได้ แต่ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการการค้าทราบว่า มีสนธิสัญญาฉบับใดที่มีผลบังคับใช้อยู่ และสนธิสัญญาฉบับใดที่กำลังจะบังคับใช้ ปัจจุบันประเทศสมาชิกสามารถลงนามในสนธิสัญญากับประเทศที่สามได้โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสหภาพยุโรป แต่คณะกรรมการมีสิทธิในการเจรจาสนธิสัญญานั้นร่วมกับประเทศสมาชิก และในกรณีที่เกิดข้อโต้แย้งในสนธิสัญญาที่บังคับใช้อยู่ ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งคณะกรรมการการค้าเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน

คณะกรรมการสหภาพยุโรปต้องการให้ประเทศสมาชิกใช้หลักเกณฑ์เดียวกันในการจัดทำสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนระหว่างประเทศกับประเทศที่สาม คณะกรรมการจึงได้จัดเตรียมสนธิสัญญากับประเทศที่สามหลายประเทศขึ้นเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้นำไปใช้ ซึ่งขณะนี้สหภาพยุโรปอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำสนธิสัญญากับประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อินเดีย และสิงคโปร์ โดยเป็นส่วน

หนึ่งของข้อตกลงว่าด้วยเขตการค้าเสรี และในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ คณะกรรมการได้ประชุมสุดยอดผู้นำกับประเทศจีนเพื่อริเริ่มการเจรจาเพื่อการลงทุน

สำหรับการลงทุนของสหภาพยุโรปในประเทศไทยนั้น ในปี ๒๕๕๔ ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของไทยมากเป็นอันดับที่ ๔ รองจากสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น และจีน โดยมีโครงการลงทุน ๑๒๓ โครงการ มูลค่าการลงทุน ๑๖,๗๓๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่ลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน และฝรั่งเศส โครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าการลงทุน ๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปขึ้น กิจการผลิตพลาสติกและผลิตภัณฑ์เคลือบพลาสติก ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า ชิ้นส่วนยานยนต์ และเลนส์ สหภาพยุโรป ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีความชำนาญ ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมยาและเคมี และการขนส่งสินค้าทางทะเล

อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน นักลงทุนส่วนใหญ่ยังมีความกังวลกับสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลก และสถานการณ์การเมืองในไทยประกอบกับวิกฤตการเงินซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานและการส่งออกของสหภาพยุโรปเพราะมีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาน้อย ประกอบกับการออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในสหภาพ และปกป้องเศรษฐกิจภายในประเทศ และการสนับสนุนของภาครัฐต่อการลงทุนในกลุ่มสหภาพยุโรปมากกว่าการออกไปลงทุนนอกกลุ่ม เช่น การให้ความช่วยเหลือภาคการเงิน ภาคครัวเรือน และภาคการผลิตเพื่อใช้ในภูมิภาค ทำให้ภาพรวมของการออกไปลงทุนต่างชาติของนักลงทุนจากสหภาพยุโรปลดลง

สำหรับยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนที่ประเทศไทยมีต่อสหภาพยุโรปนั้น ประเทศไทยต้องการเป็นหุ้นส่วนสำคัญและเป็นศูนย์กลางของสหภาพยุโรปในภูมิภาคเอเชียในด้านที่สำคัญ เช่น การผลิตทางอุตสาหกรรม การค้า สาธารณสุข เทคโนโลยีชีวภาพ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การวิจัยและการพัฒนา การลงทุนของสหภาพยุโรป และต้องการลดปัญหาและอุปสรรคทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศไทยในตลาดสหภาพยุโรป ขณะเดียวกันก็มีความต้องการขยายส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าส่งออกของไทยในสหภาพยุโรป และให้มีความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาและปฏิรูปเวทีองค์การการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน สื่อมวลชน ความร่วมมือระดับท้องถิ่น รวมทั้งเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศไทย

๒.๓ ศาลอาญาระหว่างประเทศ (The International Criminal Court)

ศาลอาญาระหว่างประเทศเป็นศาลถาวรระหว่างประเทศสำหรับสอบสวน ฟ้องร้อง และพิจารณาคดีบุคคลธรรมดาที่ถูกฟ้องว่าได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงสูงสุดต่อมนุษยชาติ ได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ อาชญากรรมสงคราม และการใช้กองกำลังโจมตี

ศาลอาญาระหว่างประเทศจัดตั้งขึ้นโดยธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute) ซึ่งเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๒ ปัจจุบันมีประเทศที่เป็นภาคีจำนวน ๑๒๒ ประเทศ โดยนัยนี้ศาลอาญาระหว่างประเทศจึงมีสถานะเป็นองค์กรอิสระระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นโดยสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ไม่ใช่องค์กรหรือศาลขององค์การสหประชาชาติ และไม่ต้องได้รับอนุมัติจากองค์การสหประชาชาติ ศาลอาญาระหว่างประเทศได้รับงบประมาณจากประเทศที่เป็นภาคีธรรมนูญกรุงโรม รวมถึงรัฐบาล และองค์กรต่างๆที่สมัครใจให้การสนับสนุน

ความคิดริเริ่มจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศเกิดขึ้นจากสถานการณ์รุนแรงของอาชญากรรมต่างๆที่เป็นภัยต่อมนุษยชาติ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ รวมถึงอิทธิพลของการจัดตั้งศาลนูเรมเบิร์กและโตเกียวในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และประเทศต่างๆได้ลงนามร่วมในอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ ทำให้สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาชญากรรมร้ายแรงที่กระทำในช่วงเวลาดังกล่าว ความคิดที่จะให้มีการจัดตั้งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาระหว่างประเทศได้เกิดขึ้นอีกครั้งในช่วงสิ้นสุดสงครามเย็น ซึ่งเวลานั้นทั่วโลกกำลังจับตามองสถานการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในดินแดนอดีตยูโกสลาเวียและในประเทศรวันดา ทำให้องค์การสหประชาชาติซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ ต้องจัดตั้งศาลเฉพาะกิจขึ้นเพื่อพิจารณาคดีอาชญากรรมรุนแรงที่เกิดขึ้นในสองประเทศดังกล่าว และเป็นที่มาของการประชุมเพื่อลงนามในธรรมนูญกรุงโรมจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๙๘

ศาลอาญาระหว่างประเทศตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ แต่ถ้า ศาลเห็นสมควรแล้วจะดำเนินกระบวนการพิจารณาที่อื่นใดก็ได้ ส่วนกองบัญชาการของศาล ตั้งอยู่ที่เดียวกันโดยอาศัยความตกลงกับประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเรียก ว่า "ความตกลงเรื่องกองบัญชาการ ระหว่างศาลอาญาระหว่างประเทศกับรัฐเจ้า" (Headquarter Agreement between the International Criminal Court and the Host State) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ปัจจุบันกองบัญชาการของศาลตั้งอยู่ชั่วคราวทางด้านตะวันออกของกรุงเฮก ส่วนกองบัญชาการถาวรนั้นกำลังสถาปนาขึ้นที่ Alexanderkazerne ทางตอนเหนือของกรุงเฮก

๒.๓.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศ

ศาลอาญาระหว่างประเทศมีอำนาจดำเนินคดีกับบุคคลธรรมดาที่ก่ออาชญากรรมซึ่งร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคมในระดับโลก ได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ และการใช้กองกำลังโจมตี

๑) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ หมายถึง การฆ่า การทำร้ายร่างกายหรือจิตใจสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การจงใจทำให้สิ่งยังชีพของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้รับความเสียหายเพื่อทำลายกลุ่มนั้นทางกายภาพ การใช้มาตรการป้องกันการเกิดของประชากรในกลุ่ม การบังคับเคลื่อนย้ายเด็กจากกลุ่มหนึ่งไป

ยังอีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำลายกลุ่มชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งหรือกลุ่มผู้นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

๒) อาชญากรรมสงคราม หมายถึง การละเมิดอนุสัญญาเจนีวาอย่างร้ายแรง และการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขัดกันทางอาชญา ที่ได้กระทำเป็นส่วนหนึ่งของแผนการหรือนโยบายโดยได้กระทำอย่างกว้างขวาง รวมถึงการเช่นฆ่า การทรมาน การจับเป็นเชลย การโจมตีพลเรือน การทำลายศาสนสถาน สถานศึกษา สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือโรงพยาบาล การปล้นสะดม การเกณฑ์เด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ไปเป็นทหาร

๓) อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ หมายถึงการก่ออาชญากรรม เช่น การฆ่า การทำลายล้าง การเอาคนลงเป็นทาส การทรมาน การข่มขืนกระทำชำเรา หรืออาชญากรรมอื่นๆ ที่มุ่งสร้างความทรมานอย่างสาหัสหรือความบาดเจ็บทางกายหรือทางจิตใจอย่างรุนแรง โดยกระทำต่อพลเรือนอย่างเป็นระบบในวงกว้าง

๔) การใช้กองกำลังโจมตี หมายถึง การวางแผน การเตรียมการ การริเริ่ม การใช้กองกำลังของรัฐใดรัฐหนึ่งเพื่อโจมตีอำนาจอธิปไตยหรือความเป็นหนึ่งเดียวของดินแดนหรือเอกราชของรัฐอีกรัฐหนึ่ง ได้แก่ การบุกกรุก การครอบงำทางทหาร การเข้ายึดครองโดยใช้กำลัง การปิดกั้นท่าเรือหรือชายฝั่ง ซึ่งมีผลอย่างรุนแรงเป็นวงกว้างและขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติ ผู้ถูกกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับการใช้กองกำลังโจมตีเป็นผู้ซึ่งอยู่ในตำแหน่งทางการเมืองที่สามารถบังคับใช้กองกำลังของรัฐผู้โจมตีได้

อนึ่ง ศาลอาญาระหว่างประเทศมีอำนาจเฉพาะการดำเนินคดีกับบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่มีอำนาจดำเนินคดีต่อรัฐหรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น บุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาระหว่างประเทศจึงอาจถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลได้ และบุคคลดังกล่าวไม่อาจยกสถานะความเป็นประมุขหรือหัวหน้ารัฐบาลขึ้นอ้างความคุ้มกันเพื่อไม่ต้องรับผิดชอบได้ อย่างไรก็ตาม ศาลอาญาระหว่างประเทศไม่มีอำนาจพิจารณาคดีที่ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

๒.๓.๒ เขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศกับศาลภายใน

เขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศไม่ได้เข้ามาแทนที่เขตอำนาจของศาลภายใน แต่เป็นการเติมเต็มกระบวนการยุติธรรมภายในของรัฐสมาชิก กล่าวคือ ศาลภายในยังมีเขตอำนาจดำเนินคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในรัฐของตนได้ก่อน ส่วนศาลอาญาระหว่างประเทศจะมีอำนาจสอบสวน ออกหมายจับ ฟ้องร้อง และพิจารณาคดี เฉพาะในกรณีของรัฐดังกล่าวไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่กระบวนการยุติธรรมภายในของรัฐนั้นล่าช้าเกินสมควร หรือรัฐนั้นต้องการปกป้องผู้กระทำความผิดไม่ให้ถูกดำเนินคดี

๒.๓.๓ โครงสร้างของศาลอาญาระหว่างประเทศ

ศาลอาญาระหว่างประเทศประกอบด้วยหน่วยงาน ๔ ส่วน ได้แก่ สำนักประธาน
สำนักงานตุลาการ สำนักงานอัยการ และสำนักทะเบียน

๑) สำนักประธาน (the Presidency) ประกอบด้วยผู้พิพากษา ๓ นาย เป็นประธาน ๑ นาย และรองประธาน ๒ นาย ผู้พิพากษาในสำนักประธานได้รับเลือกด้วยเสียงข้างมากเด็ดขาดจากผู้พิพากษาในศาลอาญาระหว่างประเทศซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ นาย ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๓ ปี สามารถดำรงตำแหน่งได้ ๒วาระ ประธานศาลอาญาระหว่างประเทศคนปัจจุบัน คือ ผู้พิพากษาซาง ฮยุน ซอง (Judge Sang-Hyun Song)

สำนักประธานรับผิดชอบงานบริหารของศาล แต่ไม่รวมถึงงานบริหารในส่วนของสำนักงานอัยการ สำนักประธานเป็นตัวแทนของศาลอาญาระหว่างประเทศในการติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ และมีหน้าที่ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกในการพิจารณาคดีของผู้พิพากษา รวมถึงดูแลให้มีการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาด้วย

๒) สำนักงานตุลาการ(the Chambers) ประกอบด้วยผู้พิพากษา ๑๘ นาย ซึ่งรวมถึงผู้พิพากษาในสำนักประธานด้วย สำนักงานตุลาการแบ่งออกเป็น ๓ แผนก ได้แก่ แผนกพิจารณาคดีเบื้องต้น (Pre-Trial Division) มีผู้พิพากษา ๗ นาย แบ่งเป็นองค์คณะนายเดี่ยวหรือ ๓ นาย แผนกพิจารณาคดี (Trial Division) มีผู้พิพากษา ๖ นาย แบ่งเป็นองค์คณะละ ๓ นายและแผนกอุทธรณ์ (Appeals Division) มีผู้พิพากษา ๕ นาย เป็นองค์คณะ

ผู้พิพากษาศาลอาญาระหว่างประเทศได้รับเลือกจากที่ประชุมสมัชชาของรัฐภาคี อยู่ในตำแหน่งได้ ๙ ปี และ อยู่ได้เพียงวาระเดียวเท่านั้น ผู้พิพากษาที่จะได้รับคัดเลือกต้องเป็นผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาคดี และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายสิทธิมนุษยชน หรือมีความชำนาญเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี เป็นต้น และจะต้องมีสัญชาติของรัฐภาคีแห่งธรรมนูญกรุงโรม ทั้งนี้ ผู้พิพากษาทั้งหมดจะต้องมีสัญชาติไม่ซ้ำกัน

๓) สำนักงานอัยการ (the Prosecutor) เป็นหน่วยงานอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรรมที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อพิจารณาว่ามีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ในการเริ่มต้นสอบสวนคดีดังกล่าว

สำนักงานอัยการรับผิดชอบการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และพยาน โดย จะเริ่มการสอบสวนเมื่อมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- เมื่อรัฐภาคียื่นเรื่อง

- เมื่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติยื่นเรื่องเพื่อเตือนให้ทราบถึงภัยอันคุกคามสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

- เมื่อองค์คณะ ผู้พิพากษา ชั้นโตสวนมูลฟ้องอนุญาตให้ส อบสวน หลังจากศาลอาญาระหว่างประเทศได้รับข้อมูลข่าวสารมาจากแหล่งอื่น ๆ เช่น มีบุคคลหรือหน่วยงานเอกชนแจ้งมา

ธรรมนูญกรุงโรมกำหนดให้สำนักงานอัยการมีอิสระในการดำเนินงาน ดังนั้น พนักงานอัยการทุกคนของสำนักงานอัยการจะไม่เสาะหาหรือรับฟังคำสั่งของผู้ใดอีก ไม่ว่าจะ เป็นรัฐ องค์การระหว่างประเทศ องค์การระหว่างรัฐบาล หรือบุคคลใด ๆ หัวหน้าสำนักงานอัยการคนปัจจุบัน คือ นายฟาตู เบนซูดา (Mr Fatou Bensouda)

๔) สำนักทะเบียน (the Registry) รับผิดชอบงานธุรการของศาล ทั้งในส่วนงานพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาและงานของสำนักงานอัยการ งานเหล่านี้รวมถึงงานให้ความช่วยเหลือทางคดี การบริหารจัดการของศาล กิจกรรมเกี่ยวกับผู้เสียหายและพยานบุคคล งานจัดหาทนายฝ่ายจำเลย งานของหน่วยชั่ง และงานทั่วไปตามจำเป็นสำหรับธุรการ เช่น งานทะเบียน งานแปล งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานงบประมาณ ฯลฯ

สำนักทะเบียนนั้นมีผู้บังคับบัญชา คือ นายทะเบียนศาลอาญาระหว่างประเทศ (Registrar of the International Criminal Court) ซึ่งได้รับเลือกตั้ง จากผู้พิพากษา ทั้งหมด และอยู่ในตำแหน่งคราว ละห้าปี นายทะเบียนคนปัจจุบัน คือ นายเฮอร์แมน วอน เฮเบล (Mr Herman von Hebel)

๒.๓.๔ คำพิพากษาศาลอาญาระหว่างประเทศ

หลังจากวินิจฉัยคำเบิกความของผู้เสียหายและพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการและจำเลยนำสืบแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยผิดหรือไม่ผิด และอ่านคำพิพากษาโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย คำพิพากษาของศาลอาญาระหว่างประเทศอาจเป็นการพิพากษาลงโทษจำคุก ซึ่งศาลสามารถลงโทษจำคุกได้สูงสุด ๓๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตในกรณีที่พฤติการณ์แห่งความผิดเป็นเรื่องที่ร้ายแรงอย่างยิ่ง หรืออาจจำคุกและปรับ รวมทั้งริบทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิดนั้น อย่างไรก็ตาม ศาลอาญาระหว่างประเทศจะไม่มีการลงโทษประหารชีวิตจำเลย

เมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุก จะมีการส่งตัวจำเลยไปรับโทษในเรือนจำของประเทศที่เต็มใจรับตัวผู้นั้นไว้ตามที่ระบุในคำพิพากษา เงื่อนไขในการควบคุมตัวเป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับในระดับสากลและเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักโทษ

๒.๓.๔ การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลอาญาระหว่างประเทศ และการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่

คู่ความทุกฝ่ายมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอาญาระหว่างประเทศที่สั่งหรือพิพากษาในชั้นก่อนพิจารณา (Pre-Trial) และชั้นพิจารณา (Trial) โดยสามารถอุทธรณ์ได้ทั้งใน

ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมถึงอุทธรณ์ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นผิดระเบียบ องค์คณะผู้พิพากษาชั้นอุทธรณ์อาจกลับหรือแก้คำพิพากษา รวมทั้งอาจยื่นสำนวนมาให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่โดยให้องค์คณะอื่นเป็นเจ้าของสำนวน

จำเลยหรือพนักงานอัยการอาจอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาได้ในข้อที่กระทบต่อความเป็นธรรมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือความเป็นธรรมในคำตัดสิน และอาจอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ด้วย

ผู้มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้เสียหาย จำเลย และเจ้าของทรัพย์สินที่มีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยการกระทำความผิดและถูกโต้แย้งสิทธิโดยคำสั่งให้ชดเชยเยียวยาผู้เสียหาย ก็มีสิทธิอุทธรณ์อุทธรณ์คำสั่งนั้นได้เช่นกัน

ระหว่างการพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์จำเลยจะต้องถูกขังอยู่จนกว่าองค์คณะผู้พิพากษาผู้พิจารณาอุทธรณ์จะมีคำตัดสิน เว้นแต่ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในคำพิพากษา แต่หากจำเลยถูกจำคุกจนครบกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในคำพิพากษาก่อนที่ศาลอุทธรณ์จะมีคำตัดสิน จำเลยก็จะได้รับการปล่อยตัว

จำเลยหรือพนักงานอัยการอาจร้องขอต่อผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์เพื่อให้หรือฟื้นคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วได้ หากมีการค้นพยานหลักฐานใหม่และสำคัญ หรือกรณีเพิ่งปรากฏว่าพยานหลักฐานที่เป็นข้อแพ้นั้นเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ถูกต้อง พยานหลักฐานปลอม หรือพยานหลักฐานเท็จ หรือกรณีที่ผู้พิพากษาคนหนึ่งหรือหลายคนในองค์คณะปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างร้ายแรง ซึ่งจะเป็นเหตุให้ถอดถอนผู้พิพากษานั้นได้ตามธรรมนูญกรุงโรม

๒.๔ สหภาพยุโรปและองค์การการค้าโลก (The EU and WTO)

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) เป็นองค์การนานาชาติสังกัดองค์การสหประชาชาติ (UN) ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทางการค้าระหว่างชาติ เป็นเวทีสำหรับการเจรจาต่อรอง ตกลง และขจัดข้อขัดแย้งในเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ทางการค้าและการบริการระหว่างประเทศสมาชิก

องค์การการค้าโลกจัดตั้งขึ้นแทนความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าและภาษีศุลกากร (GATT) เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ปัจจุบันมีสมาชิก ๑๖๐ ประเทศ ประเทศล่าสุดที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกคือประเทศทาจิกิสถาน ซึ่งได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖

องค์การการค้าโลกมีบทบาทสำคัญในการวางระเบียบ เยียวยาทางการค้า (trade remedies) ลดอุปสรรคและข้อกีดกัน อีกนัยหนึ่งก็ไปจำกัดอิสระและอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกในการกำหนดมาตรการทางการค้าภายใน โดยสมาชิกจะใช้เครื่องมือปกป้องทางการค้า (trade defence instruments) ได้เฉพาะประเภทและตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อตกลง ขององค์การการค้าโลกเท่านั้น แต่กฎหมายภายในของสหภาพยุโรปบางฉบับไม่สอดคล้องกับระเบียบขององค์การการค้าโลก

องค์การการค้าโลกให้ความยืดหยุ่นแก่สมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากการทุ่มตลาดในการเลือกว่าจะใช้มาตรการกีดกันภาษีตอบโต้เต็มพาด (full margin) หรือแบบผ่อนผัน (lesser duty rules) หากเพียงพอที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่อุตสาหกรรมภายในที่ได้รับผลกระทบ ระเบียบภายในของสหภาพยุโรป ที่ใช้ lesser duty rule ได้แก่ มาตรา ๗(๒) ของ ECC Anti-dumping Regulation

นอกจากนี้ สมาชิกขององค์การการค้าโลกอาจกำหนดมาตรฐานการค้าเพิ่มเติม เช่น ระเบียบเกี่ยวกับ Anti-dumping (AD), Countervailing Duties (CVD) และ safeguard ของสหภาพยุโรป มีระเบียบเรื่อง Community interest test ซึ่งมีการประเมินผลประโยชน์ของ สหภาพยุโรป มีใช้เฉพาะแต่ต่ออุตสาหกรรมภายในที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น แต่พิจารณาภาพรวม กล่าวคือ ผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค ผู้ใช้ขั้นสุดท้าย ผู้นำเข้า ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีกประกอบกัน

เมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่แล้ว มาตรการ ตอบโต้การทุ่มตลาด ส่วนใหญ่มักใช้โดย ประเทศที่พัฒนาแล้ว คือ สหรัฐ อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และ สหภาพยุโรป ในขณะที่ปัจจุบันประเทศที่ใช้มาตรการนี้ บ่อยมาก คือ อินเดีย แอฟริกาใต้ และเม็กซิโก โดย สหภาพยุโรป และสหรัฐ อเมริกา เป็นเป้าหมายหลักที่มักถูกโต้สวนการทุ่มตลาด

องค์การการค้าโลกนำมาซึ่งการปรับให้กลมกลืน (harmonization) มาตรการทางการค้าภายในประเทศสมาชิกต่างๆ จนกระทั่งปัจจุบันนักกฎหมายของ สหภาพยุโรป ไม่ยากที่จะเข้าใจกฎระเบียบของอินเดีย อียิปต์ หรือ ประเทศ อื่นๆ สารและกระบวนการใช้มาตรการ ตอบโต้การทุ่มตลาด การตั้งกำแพงภาษี หรือการปกป้องสินค้าภายใน เกือบจะเหมือนกันทุก ประเทศ และหากประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่ใช้มาตรการเหล่านี้มากขึ้น จะทำให้เกิด ความกลมกลืน ยิ่งขึ้น ยิ่งระเบียบขององค์การการค้าโลกชัดเจนและกลไกแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Dispute Settlement Mechanism) มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่าไร สมาชิกก็ไม่มี ความจำเป็นจะต้องไปร่างกฎหมายด้านนี้ของตนเอง

ระเบียบขององค์การการค้าโลกหลายเรื่องซับซ้อนเกินไป ยากที่จะนำมาใช้ในทางปฏิบัติ และกลายเป็นภาระแก่ประเทศสมาชิกที่มีทรัพยากรจำกัดและขาดประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ หรืออีกนัยหนึ่งระเบียบยิ่งสลับซับซ้อนเท่าไร ยิ่งนำไปสู่การเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศกำลังพัฒนา กับประเทศพัฒนาแล้ว และเป็นภาระยากสำหรับประเทศเล็กที่มีอำนาจต่อรองน้อยจะไปบังคับประเทศใหญ่ให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ Dispute Settlement Body ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ในระยะยาวอาจทำลายความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมของระบบได้

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ ขององค์การการค้า โลกในปัจจุบัน กลายเป็นเรื่องที่ต้องมีการเจรจาต่อรอง เนื่องจากขั้นตอนที่สำคัญหนึ่ง คือ การได้รับความเห็นชอบจาก Working Party Report ซึ่งรวมร่าง Protocol of Accession ที่ระบุเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกในแง่พันธผูกพันในเรื่องภาษีและการเปิดตลาดภายใน ผลที่ตามมาคือ สมาชิกปัจจุบันมีอำนาจต่อรองเหนือประเทศที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ ยกตัวอย่าง เช่น กรณีของ ประเทศ จีนซึ่งตกลงว่าในการพิจารณาเรื่อง การตอบโต้การทุ่มตลาด ประเทศ จีนจะถูกมองว่าเป็น non-market economy เป็นระยะเวลา ๑๕ ปี (จนถึงปี ๒๕๖๐) ส่วนเรื่อง การตั้งกำแพงภาษี สมาชิก องค์การการค้าโลกสามารถรวมลักษณะพิเศษของเศรษฐกิจจีนเข้าในการพิจารณาด้วย และเกี่ยวกับเรื่อง การปกป้องสินค้าภายใน สมาชิกขององค์การการค้าโลกสามารถใช้ specific safeguard mechanism เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี โดยมุ่งเป้าที่การนำเข้าสินค้าจากจีนโดยเฉพาะ

แทนที่จะ นำเข้า จากประเทศผู้ส่งออกทั้งหมด นอกจากนี้ หลังจากยกเลิกโควตาดำสิ่งทอเมื่อเดือน มกราคม ที่ ผ่านมา สมาชิกองค์การการค้าโลกได้ใช้หรือเริ่มจะใช้ textile safeguard mechanism (สิ้นสุด วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑) เช่น ตูริกกำหนดโควตาดำสิ่งทอ ๔๒ ประเภท จากจีน

ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามระเบียบขององค์การการค้าโลกกับมาตรการด้านภาษี โดยเฉพาะภาษีรายได้ โดยนิยามแล้วเป็นอุปสรรค (barrier) ต่อการค้าระหว่างประเทศ แต่การยกเลิก การเก็บภาษีรายได้มีแนวโน้มเป็นไปได้ยากในอนาคตอันใกล้ เพราะงบประมาณรายจ่ายของประเทศ สมาชิกจำนวนมากมาจากการเก็บภาษีรายได้อุดมคติ (utopian ideal) การค้าเสรีจึงเป็นไปได้ในโลก จำเป็นต้องมีการประนีประนอมระหว่างการส่งเสริมการค้าเสรีกับอุปสรรคด้านภาษีที่ยังมีอยู่

International Tax Regime ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ได้เป็น supranational body of law มีเป้าหมายหลักเพียงเพื่อแก้ปัญหาการเก็บภาษีซ้อน ในลักษณะทวิภาคีระหว่างประเทศที่ลงนาม ในข้อตกลงกันเท่านั้น ข้อตกลงด้านภาษีกับการค้าระหว่างประเทศจึงอาจร่วมมือกันได้ แต่การเชื่อมเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน (reconciled) เป็นไปได้ยาก

มักมีการกล่าว อยู่เสมอว่า กฎระเบียบของ สหภาพยุโรป เข้มงวดมากเกินไปเมื่อ เปรียบเทียบกับองค์การการค้าโลก สำหรับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วอย่าง สหภาพยุโรป เครื่องมือหลักใน การดำเนินนโยบายอุตสาหกรรม คือ การแทรกแซงตลาดทุนและภาคการเงิน โดยมาตรการที่ใช้ อาทิ การอุดหนุนโดยตรงแก่ SMEs การให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่กำลังถดถอยหรืออัมตัม และการให้ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงการเข้าแทรกแซงตลาดแรงงาน การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การ กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และโครงการ social safety net

EU state aid rules เป็นกฎที่ ห้ามการอุดหนุน สินค้าประเภท อื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากที่องค์การการค้าโลก กำหนดห้ามตาม Agreement on Subsidies & Countervailing Measures (ASCM) และเมื่อพิจารณาในแง่ความโปร่งใส หลักการของ สหภาพยุโรปก็มีลักษณะ เป็น WTO plus เนื่องจากประเทศสมาชิก สหภาพยุโรป ต้องขออนุมัติก่อนให้การอุดหนุนแก่อุตสาหกรรมภายใน ในขณะที่สมาชิกองค์การการค้าโลกมีพันธะในการแจ้งภายหลังที่ให้การอุดหนุนไปแล้ว (ex-post notification obligations) และในหลายกรณีก็ละเอียดไม่แจ้ง เนื่องจากไม่มีบทลงโทษ

สหภาพยุโรป ถูกมองว่าพยายามบังคับใช้กฎระเบียบของตนกับประเทศอื่นๆ และหลาย ประเทศ มองว่าตนให้การอุดหนุนน้อยกว่า สหภาพยุโรป เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณหรือเหตุผล เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจภายใน นอกจากนี้ ยังมีแรงกดดันจากประเทศกำลังพัฒนาซึ่งขณะนี้ได้รับการ ยกเว้นระเบียบบางเรื่องของ ASCM และกำลังเรียกร้องขอรับการยกเว้นมากขึ้น โดยเฉพาะขอไฟเขียว ต่างหากสำหรับเรื่องการอุดหนุนเพื่อการพัฒนา (development subsidies) ทั้งนี้ เห็นควรให้ สหภาพ ยุโรปเสนอให้เพิ่มวินัยในการปฏิบัติตามข้อตกลง ASCM รวมทั้งขยายขอบเขตการอุดหนุนต้องห้าม และ เพิ่มความโปร่งใส

เรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (government procurement) ในกรอบองค์การการค้า โลกไม่มีข้อบังคับชัดเจน และมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปิดตลาดต่างตอบแทนกันมากกว่านี้ (more reciprocal market access) ทั้งๆ ที่ตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของ สหภาพยุโรปมีมูลค่าถึงปีละ ๑,๕๐๐

พันล้านยูโร แต่ สหภาพยุโรป ก็ไม่ประสบผลสำเร็จในการเจรจากับสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมาย Buy American เป็นอุปสรรคที่สำคัญ หรือแม้แต่กับแคนาดา จีน หรือกลุ่ม Mercosur ก็ตาม

คณะลูกขุน (panels) ขององค์การการค้าโลกมีอำนาจในการพิจารณาคดีพิพาทจำกัดอยู่เพียงการฟ้องร้องที่เกี่ยวกับข้อตกลงองค์การการค้าโลกและมีการอ้างอิงกฎหมายระหว่างประเทศในการต่อสู้คดี (defence against a claim)

ส่วนประเด็นที่ว่า ผู้อำนวยการ องค์การการค้าโลกควรได้รับอำนาจเพิ่มขึ้นหรือไม่ Mr.Falkenberg เชื่อว่าที่ผ่านมาองค์การการค้าโลกประสบความสำเร็จในระดับที่ยอมรับได้ บทบาทหลักควรอยู่ที่ประเทศสมาชิก ในขณะที่บทบาทของ ผู้อำนวยการ องค์การการค้าโลก คือ การทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้าใจสิ่งที่ตกลงกันไว้ มากกว่าเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การระงับข้อพิพาทของ องค์การการค้าโลกมีลักษณะ ๕ ประการ ที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่พิพากษาคดีที่เหมาะสม

๑. Dispute Settlement Body (DSB) เกี่ยวข้องกับการเมือง

๒. คณะลูกขุนเป็นการดำเนินการเฉพาะกิจ (ad hoc body) ที่ตั้งโดย DSB ไม่มีลักษณะถาวร และหากคู่กรณีตกลงกันได้ก็สามารถตัดสินองค์ประกอบของคณะลูกขุน หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้แต่งตั้งโดย ผู้อำนวยการ องค์การการค้าโลก โดยบ่อยครั้งที่ลูกขุนเป็นผู้ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพิจารณาตัดสินคดี

๓. การประชุมของคณะลูกขุนกับคู่กรณี และ Oral hearings ของอนุญาโตตุลาการ ไม่เปิดเผย นอกจากนี้ ยังมี interim review ในร่างรายงานของคณะลูกขุน สำหรับคู่กรณีให้ข้อคิดเห็น และการกำหนดกรอบระยะเวลาที่สั้นมาก (ภายใน ๙๐ วัน) สำหรับการอุทธรณ์ อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาเรื่องการปฏิรูป DSU มีการเสนอให้ขยายระยะเวลาออกไปเป็นไม่เกิน ๑๒๐ วัน

๔. ข้อคิดเห็นและคำพิพากษาของคณะลูกขุนและ อนุญาโตตุลาการ มีผลตามระเบียบหลังจากที่ผ่านการรับรองของ DSB ซึ่งอาจรับรองหรือไม่ก็ได้ ในขณะที่คำตัดสินของศาลระหว่างประเทศไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

๕. มาตรา ๑๙.๒ ของ DSU ระบุไว้ชัดเจนว่า ข้อเสนอแนะและคำพิพากษาของคณะลูกขุนและ อนุญาโตตุลาการ ที่ผ่านการรับรองของ DSB ไม่สามารถเพิ่มหรือลดสิทธิและพันธะที่ครอบคลุมในข้อตกลง และมาตรา IX:2 ของ WTO Agreements กำหนดให้ WTO Ministerial Conference และ General Council สามารถรับรอง authoritative interpretations ข้อกฎหมายใน WTO Agreements ได้ สมาชิกเมื่อแพ้คดีมักจะกล่าวหาว่าคณะลูกขุนหรือ อนุญาโตตุลาการ ได้เพิ่มหรือลดสิทธิและพันธะผูกพันของสมาชิก

กล่าวโดยสรุป ระบบ การระงับข้อพิพาทของ องค์การการค้าโลกจึงจำกัดบทบาทอยู่เพียงแค่การตีความ (clarification) กฎระเบียบขององค์การการค้าโลก มากกว่าบทบาทพิพากษาคดี

มี ข้อสังเกต ว่าใน แวดวงนักวิชาการ นักศึกษาและนักกฎหมายใน สหภาพยุโรป ให้ความสนใจกับการศึกษาภาวะระเบียบองค์การการค้าโลกอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดรับเป็นอย่างดีกับนโยบายและ ทิศทางของคณะกรรมการยุโรปที่กำลังมุ่งเน้นการค้าพหุภาคีในกรอบองค์การการค้าโลก การจัดการ สัมมนาในลักษณะนี้จึงมีส่วนช่วยกระตุ้นความคิด เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสาธารณชน และ สมควรได้รับการส่งเสริมเช่นกันในประเทศไทย

ในภาพรวมต้องยอมรับว่าการค้าโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องมีการวางกรอบระเบียบ เนื่องจากการค้าเสรีกระจายการผลิตบนพื้นฐานความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ในขณะที่ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบของสมาชิก แต่ละประเทศไม่เท่าเทียมกัน จึงอาจนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่ ยุติธรรมและการแบ่งงานระหว่างประเทศที่ไม่สมดุล อย่างไรก็ตาม วิทยากรบางท่านก็เห็นว่า ยังไม่มีการ จัดระเบียบการค้าระหว่างประเทศอย่างแท้จริง แล้วแต่สมาชิกแต่ละประเทศจะกำหนดกฎระเบียบขึ้นเอง เพื่อใช้ประโยชน์ตามสิทธิภายใต้กฎระเบียบองค์การการค้าโลก

บทที่ ๓

วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการรวมตัวกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ สหภาพยุโรปแล้ว แม้ว่าการรวมตัวกันในภูมิภาคหรือการตกลงการค้าเสรีจะเป็นอุดมคติหรือสมบูรณแบบ ตามมุมมองของหลายฝ่ายก็ตาม แต่คำถามที่แท้จริงอยู่ที่จะทำอย่างไรเพื่อระงับข้อพิพาท ระหว่างประเทศ สมาชิกได้ อย่างทัน่วงทีและมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนยังตระหนักถึงความ จำเป็นสำหรับกระบวนการรวมตัวกันอย่างมีกฎกติกา

กลไกการระงับข้อพิพาท ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ สหภาพยุโรป มีความ แตกต่างกันอย่างมากระื่องมือทางกฎหมายของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับการระงับข้อพิพาทที่มี ี่มีอยู่ โดยเฉพาะข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความและการใช้ข้อตกลงทางเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วยพิธี ี่สารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน (EDSM) โดยรูปแบบ EDSM เป็นไปตามกระบวนการระงับ ข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก (องค์การการค้าโลก) ซึ่งจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังไม่มีการนำมาอ้างถึง นอกจากนี้อ้างกลับไปถึงกฎบัตร ข้อพิพาทยังสามารถระงับได้แบบทวิภาคีอย่างไม่เป็นทางการด้วยวิธี “การปรึกษาหารือ ” และ ” การไกล่เกลี่ย ” ในกรณีที่มีข้อพิพาทที่ไม่สามารถระงับได้หรือการไม่ปฏิบัติ ตามการระงับข้อพิพาท การตัดสินใจเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้นำเรื่องดังกล่าวไปยังประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อตัดสินใจ แต่ถึงกระนั้นการตัดสินใจ จำเป็นต้องได้รับฉันทามติจากประเทศสมาชิกทั้งหมด ซึ่งเป็นการยากเนื่องจากคู่พิพาทต่างก็รวมอยู่ใน กระบวนการดังกล่าวเช่นกัน จึงเป็นผลให้คู่พิพาทไม่นำข้อพิพาทเข้าสู่การระงับข้อพิพาทอย่างเป็นทางการของ ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน และหันไปพึ่งที่ประชุมอื่น เช่น องค์การการค้าโลก หรือศาล ยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ)

อย่างไรก็ตาม สำหรับฝ่ายบริษัทหรือบุคคลธรรมดาผู้เสียหาย การอาศัยการระงับข้อ พิพาทในที่ประชุมดังกล่าวมีความยุ่งยาก เนื่องจากฝ่ายบริษัทหรือบุคคลธรรมดาผู้เสียหายไม่มีสิทธิในการ ต่อสู้คดีโดยปราศจากผู้แทนจากรัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ ยังเป็นก่อกำแพงยิ่งขึ้นแก่ บุคคลธรรมดา โดยเฉพาะปัญหาการเคลื่อนที่อย่างอิสระของแรงงานซึ่งบ่อยครั้งก็ทำให้เกิดปัญหา ทางด้านจิตใจในเรื่องความหวาดระแวงเกี่ยวกับการอพยพและผลกระทบทางวัฒนธรรม ปัญหาดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากการไม่มีเครื่องมือทางกฎหมาย สำหรับบุคคลธรรมดาที่จะสามารถบังคับใช้สิทธิตามกฎหมาย ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของตนในระดับประเทศ

สำหรับในเรื่องการลงทุนในต่างประเทศของสหภาพยุโรป ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ ว่า เมื่อเกิดข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการลงทุนระหว่างประเทศ องค์การที่มีหน้าที่ระงับข้อพิพาท นอกจากศาล ยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปซึ่งมีอำนาจตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหภาพยุโรปแล้ว ยังมีคณะ อนุญาโตตุลาการตามความตกลงของคู่สัญญาด้วย จึงอาจเกิดปัญหาในกรณีที่คณะอนุญาโตตุลาการได้

ตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหภาพยุโรปเช่นกัน ทำให้เกิดปัญหาความซับซ้อนของอำนาจการตีความ

นอกจากนี้ ยังมีปัญหากรณีที่ผู้ลงทุนกับประเทศในสหภาพยุโรปซึ่งเป็นคู่สัญญา ได้ตกลงให้ระงับข้อพิพาทด้วยวิธีทางอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากเมื่อเกิดข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการลงทุนระหว่างประเทศ องค์กรที่มีหน้าที่ระงับข้อพิพาท นอกจากศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปซึ่งมีอำนาจตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหภาพยุโรปแล้ว ยังมีคณะอนุญาโตตุลาการตามความตกลงของคู่สัญญาด้วย จึงอาจเกิดปัญหาในกรณีที่คณะอนุญาโตตุลาการได้ตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหภาพยุโรปเช่นกัน ทำให้เกิดปัญหาความซับซ้อนของอำนาจการตีความ

ในข้อนี้ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปเห็นว่า ตราบใดที่คณะอนุญาโตตุลาการไม่วินิจฉัยก้าวล่วงในเรื่องกฎหมายของสหภาพยุโรป ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปก็อาจยอมรับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นได้ แต่หากเป็นปัญหาข้อกฎหมายก็อาจทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการยุติธรรมของสหภาพยุโรป

ข้อวิพากษ์วิจารณ์หลักๆที่จะไม่ให้มีการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการก็คือ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ที่ให้อนุญาโตตุลาการเพียง ๓ คน ตัดสินว่ารัฐกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษามากกว่า อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการและสมาชิกรัฐสภาสหภาพยุโรปเห็นว่าควรต้องมีเงื่อนไขที่ใช้สิทธิระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการไว้ แต่ต้องการให้กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเป็นไปอย่างโปร่งใส ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีแนวคำชี้ขาดที่เป็นบรรทัดฐาน เนื่องจากปัจจุบันอนุญาโตตุลาการมีอำนาจเป็นอิสระในการตัดสินชี้ขาดสนธิสัญญาซึ่งอาจก่อให้เกิดผลที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ รัฐสภายังมีแนวคิดที่จะให้นักลงทุนต่างชาติต้องใช้สิทธิทางศาลก่อนหากศาลยังสามารถเชื่อถือได้และมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันคณะกรรมาธิการและรัฐสภาสหภาพยุโรปกำลังร่างสนธิสัญญาต้นแบบว่าด้วยการลงทุนทางตรงกับประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา โดยในสนธิสัญญาดังกล่าวได้กำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีทางอนุญาโตตุลาการไว้ด้วย เหตุที่ต้องใช้อนุญาโตตุลาการมีเหตุผลสองประการ เหตุผลที่เป็นทางการ คือ การใช้อนุญาโตตุลาการมีความสะดวกรวดเร็วกว่า ส่วนเหตุผลที่ไม่เป็นทางการคือ สหภาพยุโรปเกรงว่าหากไม่รวมเงื่อนไขเรื่องอนุญาโตตุลาการไว้ในสนธิสัญญาต้นแบบระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาแล้ว อาจทำให้ประเทศอื่นที่สหภาพยุโรปต้องการเจรจาทำสนธิสัญญาด้วยในอนาคต ซึ่งมีกระบวนการยุติธรรมที่มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่า นำมาเป็นข้ออ้างได้ว่าต้องใช้สิทธิทางศาลเท่านั้น

เงื่อนไขอนุญาโตตุลาการที่ปรากฏในร่างสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนทางตรงกับประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เป็นเงื่อนไขที่ได้รับการปรับปรุงในหลายประการด้วยกัน ได้แก่ คณะอนุญาโตตุลาการสามารถสั่งให้รัฐหรือนักลงทุนชำระค่าเสียหาย แต่ไม่อาจเพิกถอนการกระทำของรัฐ

ต้องมีการระบุรายชื่อของอนุญาโตตุลาการไว้ในสนธิสัญญา ซึ่งส่วนมากจะมี ๓ ถึง ๕ คน โดยประธานอนุญาโตตุลาการต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันจากสหภาพยุโรปและประเทศคู่สัญญา

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ ควรจะให้มีการอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้หรือไม่ เพราะการอุทธรณ์จะทำให้คำชี้ขาดสอดคล้องกับแนวคำชี้ขาดที่เป็นบรรทัดฐาน แต่ก็จะทำให้กระบวนการระงับข้อพิพาทเนิ่นช้าออกไป ไม่ต่างจากการระงับข้อพิพาททางศาล อย่างไรก็ตาม ในร่างสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาก็ยังไม่มีกระบวนการถึงสิทธิในการอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแต่อย่างใด แต่แนวโน้มของรัฐสภาสหภาพยุโรปก็ต้องการให้มีการอุทธรณ์คำชี้ขาดดังกล่าวได้

ข้อโต้แย้งที่สำคัญอีกประการหนึ่งในสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศที่สามที่ต้องคำนึงถึง คือ นิยามศัพท์ของคำว่า การลงทุน ถ้าให้นิยามอย่างกว้างก็จะหมายถึงนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาใดๆก็ได้ที่ตั้งอยู่ในรัฐผู้รับการลงทุน แม้ว่านิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดานั้นอาจไม่ได้มีการประกอบกิจการอย่างแท้จริงในรัฐนั้นก็ตาม หรืออาจเปิดช่องให้กรณีที่นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาของประเทศหนึ่งซึ่งยังไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนทางตรงกับสหภาพยุโรป อาศัยโอกาสในการเข้าไปตั้งบริษัทเปล่าๆในประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยการลงทุนทางตรงกับสหภาพยุโรป แล้วเข้ามาลงทุนในสหภาพยุโรป ทำให้ได้รับสิทธิตามที่กำหนดในสนธิสัญญา เช่น สิทธิในการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการ ทั้งที่ความจริงยังไม่มีความร่วมมือระหว่างประเทศของนักลงทุนกับสหภาพยุโรป ดังนั้นในสนธิสัญญาระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศที่สาม จึงควรระบุความหมายของคำว่า การลงทุนให้ชัดเจน โดยหมายถึงเฉพาะกรณีที่นักลงทุนจากต่างประเทศนั้นมีการลงทุนอย่างแท้จริงในประเทศผู้รับการลงทุน

ข้อที่ต้องคำนึงถึงประการต่อมาคือ คณะกรรมการสิทธิการสหภาพยุโรปควรรวมสิทธิของรัฐบาลของประเทศสมาชิกในการให้ความคุ้มครองประโยชน์สาธารณะไว้ในสนธิสัญญาด้วย เช่น การคุ้มครองการจ้างแรงงาน การคุ้มครองผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับกฎหมายของสหภาพยุโรป

ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งคือ ประเด็นเรื่องการเวนคืนทรัพย์สินซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องกำหนดในสนธิสัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเวนคืนทรัพย์สินทางอ้อมซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อรัฐผู้รับการลงทุนใช้มาตรการใดๆที่ไม่ใช่การเวนคืนทรัพย์สินโดยตรง แต่มีผลทำให้นักลงทุนใช้ทรัพย์สินของตนไม่ได้ ในข้อนี้ควรจะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนว่า การกระทำของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองประโยชน์สาธารณะจะต้องไม่มีผลเป็นการเวนคืนทรัพย์สินทางอ้อม

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ารัฐจะต้องปฏิบัติต่อนักลงทุนด้วยความเป็นธรรมและยุติธรรม แต่ในข้อนี้ในสนธิสัญญาไม่ได้ระบุว่าการปฏิบัติอย่างไรเพียงใด จึงจะถือว่าเป็นธรรมและยุติธรรม และแนวโน้มในคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการก็มักจะให้ความหมาย

อย่างกว้างเพื่อคุ้มครองนักลงทุน กล่าวคือ พิจารณาความคาดหวังของนักลงทุนต่างประเทศที่จะได้รับการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันในประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากในการคาดการณ์ความต้องการของนักลงทุน และเป็นเรื่องที่ยากจากมุมมองของนักลงทุนเพียงฝ่ายเดียว ทั้งที่ในความเป็นจริงควรมองจากมุมมองของรัฐด้วย

แต่ในกรณีการตีความอย่างแคบที่ใช้ในสนธิสัญญาระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศสหรัฐอเมริกา การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและยุติธรรมจะต้องเทียบเท่ากับมาตรฐานขั้นต่ำของรัฐที่ให้แก่นักลงทุนต่างชาติโดยทั่วไป มาตรฐานขั้นต่ำเป็นไปตามหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ เช่น การใช้สิทธิระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการ การเคารพต่อหลักนิติรัฐ การไม่ฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ การกำหนดนิยามของคำว่าปฏิบัติที่เป็นธรรมและยุติธรรมไว้ในสนธิสัญญาจะช่วยจำกัดขอบเขตใช้ดุลพินิจของอนุญาโตตุลาการในการชี้ขาดการกระทำของรัฐว่าเป็นการกระทำที่เป็นธรรมและยุติธรรมหรือไม่

การเจรจาจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรปและประเทศสมาชิก (Framework Agreement on Comprehensive Partnership and Cooperation between Thailand and the European Union and its Member States - PCA) เป็นความตกลงที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกมิติของความสัมพันธ์ อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การค้า การลงทุน การศึกษาและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงาน การต่อต้านยาเสพติด และการต่อต้านการฟอกเงิน เป็นต้น ซึ่งได้เริ่มต้นการเจรจาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ และกำลังอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการกระบวนการทางกฎหมายก่อนที่จะมีการลงนามร่วมกันต่อไป

การที่สหภาพยุโรปเข้าร่วมในองค์การการค้าโลก นับว่าเป็นผลดีต่อสหภาพยุโรป เนื่องจากองค์การการค้าโลก เป็นองค์กรที่คานอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกกับสหภาพยุโรป ทำให้สมาชิกได้ประโยชน์ทางการค้ากับสหภาพยุโรปมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การที่ สหภาพยุโรปยึดมั่นในอำนาจ เหนือรัฐ (Supranational) ของตนซึ่งถูกรองรับโดยศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป ทำให้หลักการดังกล่าวอาจถูกนำมาบังคับใช้ในการเจรจาทางการค้าที่อาจทำให้ประเทศสมาชิกอื่นขององค์การการค้าโลกต้องจำยอมต่อเงื่อนไขบางอย่างของสหภาพยุโรป

สำหรับศาลอาญาระหว่างประเทศ มีข้อ วิพากษ์ วิจัยว่าธรรมนูญกรุงโรมไม่ได้วางระบบให้เพียงพอสำหรับคานอำนาจและตรวจสอบกันระหว่างพนักงานอัยการและตุลาการของศาลอาญาระหว่างประเทศ และยังปราศจากระบบป้องกันมิให้มีการดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ทางการเมืองหรือใช้อำนาจไม่โดยมิชอบประการอื่นด้วย เฮนรี คิสซิงเงอร์ (Henry Kissinger) กล่าวว่า ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลนั้นอ่อนถึงขนาดที่ในทางปฏิบัติแล้วอัยการสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างไม่จำกัด

ประเทศไทยเป็น ประเทศ หนึ่งในที่ลงมติสนับสนุนธรรมนูญกรุงโรม และเข้าร่วมลงนาม
ธรรมนูญกรุงโรมเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่ยังมีได้ให้สัตยาบันจนถึงขณะนี้ เนื่องจากต้องพิจารณา
ตามขั้นตอนที่กฎหมายในประเทศกำหนดไว้ก่อน คณะรัฐมนตรีไทยได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม
๒๕๔๒ แต่งตั้ง "คณะกรรมการพิจารณาธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ" ขึ้นตามที่กระทรวง
ต่างประเทศเสนอ มีหน้าที่พิจารณาผลดีและผลเสียของการเข้าเป็นรัฐภาคีแห่งธรรมนูญ ตลอดจน
พิจารณาว่าต้องออกกฎหมายเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่อย่างไร รวมทั้ง
ดำเนินการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เผยแพร่เนื้อหาสาระของธรรมนูญให้แก่สาธารณชน

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ ๔

แนวทางแก้ไขปัญหา และการประยุกต์ข้อดีข้อเสีย

สหภาพยุโรปเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินกิจการที่เป็นอิสระและอยู่เหนือรัฐบาลของประเทศสมาชิก การรวมตัวกันในลักษณะนี้มีความแตกต่างจากการรวมตัวกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งไม่ได้ มีเจตนาใน การเปลี่ยน สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เป็นสหภาพในแบบของ สหภาพ ยุโรป ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยังขาดองค์กรผู้ กำหนดนโยบายระหว่างประเทศซึ่งอาจเปรียบได้กับธนาคารกลางยุโรปหรือสหภาพยุโรปที่จำเป็นต้องมีขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะแตกต่างจากสหภาพยุโรป มาก แต่ก็ยังมีความคล้ายคลึงที่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาจเรียนรู้จาก สหภาพยุโรป ได้ อยู่บ้าง

จากประสบการณ์ของ สหภาพยุโรป เป็นที่เข้าใจว่าเหตุผลเบื้องหลังการก่อตั้ง สหภาพยุโรป นั้นก็เพื่อฟื้นฟูสภาพสังคมและเศรษฐกิจของยุโรปที่ตกอยู่ในสภาพย่ำแย่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง และเพื่อส่งเสริมและรักษาสันติภาพ ในแ่งดังกล่าวนี้ ก็เป็นความจริงตามเจตนารมณ์ของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ได้ให้คำมั่นไว้ในกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการ “เพิ่มความสามารถในการปรับตัวสู่สภาวะปกติของภูมิภาคโดยการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวที่มีเสถียรภาพ ความมั่งคั่ง มีความสามารถในการแข่งขันสูง และมีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและบรรเทาความยากจน และลดช่องว่างการพัฒนาใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความร่วมมือ ” (ข้อ ๑ ของกฎบัตร)

ความสำเร็จของ สหภาพยุโรป เมื่อครั้งเริ่มการรวมเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วยกันโดยการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจ สหภาพศุลกากร ไปจนถึงตลาดภายในสหภาพยุโรป ส่งผลให้กลายมาเป็นรูปแบบ ที่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนต้องการบรรลุถึง ด้วยความเข้าใจดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องจะมอง สหภาพยุโรปเป็นต้นแบบในเรื่องผลประโยชน์และผลกระทบของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีต่อประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินการของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การก่อตั้ง สหภาพยุโรป และตลาดเดียวเกิดขึ้นจากประชาคมถ่านหินและเหล็กยุโรป (ECSC) ในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ และกลายมาเป็นประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ ซึ่งมีการก่อตั้งสหภาพศุลกากรที่มีการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรต่อประเทศนอกกลุ่มในอัตราเดียวกันต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ จึงมีการยกเลิกกำแพงภาษีสำหรับประเทศในกลุ่ม จนกระทั่งมีการลงนามในกฎหมายยุโรปเดียวในปี ค.ศ. ๑๙๘๖ จึงเกิดเป็นตลาดยุโรปเดียวขึ้นโดยมีการยกเลิกกำแพงกีดกันการค้าเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ แรงงาน และการลงทุน รูปแบบตลาดเดี่ยวนี้นี้เป็นเป้าหมายหลักที่มุ่งหวังประการหนึ่งของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและ

กฎบัตรอาเซียน ผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนล้วนมีเจตนารมณ์ในการสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวที่มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานที่มีความชำนาญ และการหมุนเวียนของเงินทุนที่เป็นอิสระมากยิ่งขึ้น ถึงกระนั้น การที่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะดำเนินการตามรอยสหภาพยุโรป ทุกอย่างก้าวหน้านั้นคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจาก สหภาพยุโรป ใช้เวลามากกว่าครึ่งศตวรรษกว่าจะมาถึงในจุดนี้ ในขณะที่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยังไม่ได้เริ่มต้น ยกตัวอย่างเช่น แผนของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการทำให้มีการเคลื่อนที่อย่างเสรีของแรงงานที่มีความชำนาญอันเป็นกระบวนการสร้างความกลมกลืนของกฎหมายในภูมิภาคอาจต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นตามกฎหมายของประเทศต่างๆ เช่น ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้น การก่อตั้งสหภาพศุลกากรของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่นเดียวกับสหภาพศุลกากรของ สหภาพยุโรป ก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีนโยบายเกือบปลอดภาษีศุลกากร ด้วยเหตุนี้ การที่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะมีนโยบายภายนอกพร้อมกันหมายความว่า ประเทศสิงคโปร์จะต้องเพิ่มอัตราภาษีศุลกากรของตนหรือประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะต้องลดอัตราภาษีศุลกากรจนเกือบปลอดภาษีศุลกากรตามประเทศสิงคโปร์ และที่สำคัญที่สุด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะไม่กลายเป็นสหภาพสกุลเงิน เนื่องจากความหลากหลายด้านสถานะทางการเงินที่มีอยู่สูงและช่องว่างทางเศรษฐกิจที่มีอยู่มากภายในประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นต้นเหตุของวิกฤติยูโรโซนในปัจจุบัน

สำนักการ

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า สหภาพยุโรปมีฐานะเป็นองค์กรเหนือรัฐ (Supranational) แต่ทางปฏิบัติยังมีบางรัฐสมาชิกที่ไม่ยอมรับฐานะดังกล่าวโดยแสดงออกผ่านองค์กรฝ่ายตุลาการภายในของตนที่วินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญของรัฐย่อมสูงกว่ากฎระเบียบของสหภาพยุโรป ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสหภาพยุโรปให้ชัดเจนว่าคำวินิจฉัยของศาลยุติธรรมสหภาพยุโรปย่อมเด็ดขาดและผูกพันศาลภายในรัฐสมาชิก

การเปรียบเทียบ การรวมตัวของกลุ่มประเทศในระดับภูมิภาค ระหว่างประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนกับสหภาพยุโรป ว่าระบบใดดีกว่านั้นเป็นไปได้ เนื่องจากปัจจัยทางวัฒนธรรมในภูมิภาคมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมลักษณะการรวมตัวกันของแต่ละระบบ การบูรณาการ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แล้ว “วิถีอาเซียน” ที่ไม่มีการแทรกแซงและหลีกเลี่ยงข้อพิพาทเป็นตัวกำหนดกระบวนการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการรวมตัวกันในระดับภูมิภาค คือ ความมุ่งมั่นทางการเมืองของผู้นำแต่ละประเทศ ซึ่งในปัจจุบันนี้เห็นได้ชัดเจนจากวิกฤตการณ์ทางการเงินของ สหภาพยุโรป ที่กำลังขัดขวางความเป็นเอกภาพของภูมิภาคอันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองและการขาดความสามัคคีกันของสมาชิกในชาติ แม้ความมุ่งมั่นทางการเมืองในการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะมีอยู่อย่างชัดเจน แต่ในการที่จะบริหารการดำเนินการของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างเหมาะสม จำเป็นจะต้องมีความมุ่งมั่นทางการเมืองในการเดินหน้าจัดการในเรื่องที่อ่อนไหว แม้ว่าจะหมายถึงการสละอธิปไตยบางประการก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการระงับข้อพิพาท แม้ว่าจะปรากฏการณ์นี้จะแตกต่างจากของ สหภาพยุโรป ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อรับผลประโยชน์จากการรวมตัวกันขึ้นดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเป็น การเพิกเฉยต่อโอกาสในครั้งนี้อาจหมายถึงการสูญเสียโอกาสที่ประชาคมเศรษฐกิจได้นำมาสู่ภูมิภาคและโลกอย่างน่าเสียดาย

สหภาพยุโรปและองค์การการค้าโลกต่างมีกลไกคุ้มครองการค้าของประเทศสมาชิกตน แต่เนื่องจากองค์การการค้าโลกจัดตั้งขึ้นภายใต้ปรัชญาการค้าแบบเสรีและเป็นธรรมและเป็นองค์กรนานาชาติ ดังนั้น สหภาพจึงยุโรปควรออกกฎระเบียบกำหนดให้มีการระงับข้อพิพาททางการค้าตามกลไกขององค์การการค้าโลก โดยไม่ให้มีการนำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป ซึ่งมีวิธีพิจารณาคดีแตกต่างไปจากกลไกการระงับข้อพิพาททางการค้าขององค์การการค้าโลก ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงต้องยอมรับความเป็นองค์กรการค้ากลางขององค์การการค้าโลก และหากมีข้อพิพาททางการค้าเกิดขึ้นก็จะต้องยอมรับกลไกการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลกด้วย

สำหรับในเรื่องของการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อสูงมากที่สุดในโลก ซึ่งที่ผ่านมานักธุรกิจไทยมักมองสหภาพยุโรปเป็นเพียงตลาดสำหรับการส่งออกสำคัญไทย แต่อันที่จริงโอกาสทางธุรกิจสำหรับภาคธุรกิจไทยมิได้จำกัดอยู่เพียงการค้าและการค้าที่ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าและบริการไปยังสหภาพยุโรปเท่านั้น แต่ภาคธุรกิจไทยยัง

มีโอกาสและศักยภาพอีกมากในการเปิดตลาดในฐานะนักลงทุนหรือการร่วมทุนดำเนินธุรกิจระหว่างกัน ปัจจุบันวิกฤติการเงินในสหภาพยุโรปเริ่มมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่สดใสขึ้น ภาคธุรกิจและนักลงทุนจึงควรริบพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยหันมามองตลาดสหภาพยุโรปว่ามีศักยภาพสำหรับการลงทุนและการเปิดตลาดสำหรับธุรกิจสาขาใดของไทยบ้าง โดยเฉพาะในบริบทที่ประเทศไทยกำลังจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปยิ่งจะเป็นโอกาสเหมาะที่ภาคธุรกิจและเอกชนไทยจะหันมามองตลาดยุโรปและดูว่าไทยจะเร่งใช้ประโยชน์จาก ข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่กำลังเจรจาอยู่ดังกล่าวในการเปิดตลาดและการลงทุนในสหภาพยุโรปในสาขาที่ไทยมีศักยภาพให้เต็มที่ได้อย่างไร

สำนักการต่างประเทศ